05/04/2020

Митрополит Амфилохије: Тумачење Великопосне молитве „Господе и Владико живота мога“

Од свих предивних химни и молитава за вријеме Свете четрдеснице,Часног и великог поста, најбогатијег периода црквеног богослужења у току године, једна кратка молитва може да се означи као Молитва поста. Ријеч је о молитви Светог Јефрема Сирина, великог и дивног Светог оца Цркве Божје: Господе и Владару живота мога, дух лењости, мрзовоље, властољубља и празнословља не дај ми. Дух цјеломудрености, смиреноумља, трпљења и љубави, даруј мени, слуги Твоме. О, Господе Царе, даруј ми да сагледам своје гријехове, и да не осуђујем брата свога, јер си благословен у вјекове вјекова. Амин.

Његово Високопреосвештенство Архиепископ цетињски митрополит црногорско – приморски г. Амфилохије каже да је у овој великопосној молитви “Господе и владико живота мога“ садржана сва хришћанска нарав, оно што

називамо етиком, садржан је човјек онакав какав јесте, огрехованљен, исповиједа се и признаје стање које угрожава његово људско биће, његов људски лик, а, у исто вријеме, даје му се и открива пут којим треба да ходи да би могао да постане истински човјек.

Преносимо тумачење молитве “Господе и владико живота мога“ које је високопреосвећени владика изговорио у бесједи на Вечерњој служби у Цетињском манастиру на Недјељу прашатања а која је објављена у новом, 269 броју образника за вјеру, културу и васпитање „Светигора“.

Господе и Владико живота мога – исповједамо Њега као Господа свога и Владику живота нашега, духа чамотиње, лењости, властољубља и празнословља немој ми дати. Чамотиња и лењост су оно што највише трује човјека и његов живот, и по савременим психијатрима то је основна болест савременог човјека. Рецимо Франкл, чувени психијатар из Беча, схватио је и увидио колико је та тзв. тугомора, сад се то назива депресијом, затровала људе. Та тугомора се јавља управо из разлога што човјек негдје у дубинама свога бића нема истинске и праве радости, а те радости нема све дотле докле човјек не повјерује у Живога Бога, и докле ту вјеру не обогати својим дјелима и својим трудом и духом свога покајања. Докле не побиједи чамотињу, докле не побиједи маловјерје, сујевјерје и сваку лажну идеологију која га трује, и докле не побиједи похот очију, похот тијела и гордост живота, који су коријен човјековога богоотуђења. Ослобођење од њих, управо путем покајања, јесте повратак ономе што називају Свети оци радостворна туга. Туга је у природи људској. Али, постоји туга која убија, која рађа смрт-тугомора којом је затрован савремени обезбожени свијет, а постоји и радостворна туга – туга по Богу, туга по Христу, туга по спасењу, туга за живим ликом Живога Бога. Молимо се потом да нам не да опаког духа властољубља, духа гордости, а онда ни духа празнословља – испразног људског живота. Јер, није случајно речено да ћемо дати одговор на Страшном суду за сваку празну ријеч, за сваку празну мисао. И мисао и ријеч и све што је у човјеку створено је не да остане празно, него да се испуни. Све зависи од тога чиме ћемо испунити и своје срце и свој ум и своју душу; од тога зависи човјеков живот.

Стога после ове прве и основне молбе, изговарамо и онај други дио ове молитве: Духа цјеломудрености, смиреноумља, трпљења и љубави подари ми. Цјеломудреност је здравоумље. То је цјеловитост човјекова, јединство његове душе и тијела, обједињеност, онако како их је Бог створио јединствено. Тако човјек ни срце, ни ум, ни душу, ни тијело не смије да препушта испразноме,

празноме, греховноме, богоотуђујућем, него треба да здравоумно сабере себе и да крене путем не гордости, не надмености, него путем цјеломудрености, смиренумља и трпљења. Из истинског смиреноумља се рађа истинско трпљење. У Јеванђељу се не каже: „ко претрпи“, него: „ко претпи до краја“. То је трпљење истинско, па га и називамо дуготрпљењем. То је Христово трпљење: „Слава долготерпљењију Твојему, Господи“. Он је претрпио шибање, страдање и мучење, и распеће и смрт је претрпио, оставши вјеран Оцу своме и послушан до смрти на Крсту. Е то трпљење је оно за које се ми молимо. Само из тог и таквог трпљења, таквог смиреноумља и здравоумља и такве цјеломудрености рађа се права и истинска, несебична љубав. Љубав која не тражи своје, која се не горди, љубав која је христолика, која је боголика, љубав онаква какву је Бог показао преко Христа, Јединородног Сина свог према овоме свијету и призвао је и нас на ту и такву љубав, да се њоме испунимо.

Оно што је веома битно и што је суштинско у Светом јеванђељу, па онда и у овој молитви исказаној у потпуности у духу Јеванђеља, јесте молба: Да, Господе Царе, дарuj ми да будем свјестан гријехова својих и да не осуђујем ближњега свога. Ту смо најслабији – сви колико нас има непрекидно осуђујемо, судимо другима. Што је човјек мање свјестан самога себе и својих слабости и својих немоћи, своје несавршености, своје огрешовљености, своје духовне помрачености, то је спремнији да види ту помраченост и гријехе код других људи. Што је човјек свјеснији себе самог, то је све удаљенији од осуде других. „Не судите да вам се не суди“, „Којом мјером мјерите, том ће вам се и мјерити“ – све је то оно на шта нас позива Црква Божија у цијелом нашем хришћанском животу, а посебно нас на то подстиче управо у овом великом и светом посту, на те и такве врлине, на тај и такав труд који је закрштен управо духом покајања, духом непрекидног труда на промјени, и непрекидног служења, свим умом, срцем и душом својом, живоме Господу.

Као што кажемо у оној јектенији на Литургији: „Сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо“. То је смисао овога Великога поста, и нека нас Господ удостоји да постимо и тјелесно, а да постимо и духовно, уздржањем, да би нас заиста лице Божије обасјало; да бисмо заиста постали од дјеце мрака дјеца свјетлости. На то смо призвани ми хришћани, да би се свјетлила свјетлост лица нашега пред људима, да би људи, гледајући наша добра дјела и свјетлост која сија из нас, прослављали Оца нашега који је на небесима, коме нека је слава и хвала у вјекове вјекова. Амин.

— spc.rs